

Учинчидан, тил нафақат инсоннинг маънавий маданиятини ривожлантиришга, шу билан бирга ишлаб чиқаришни яхшилашга, меҳнат фаолиятини ўсишга ҳам таъсир этади. Тил инсонларни ижтимоий муносабатлари билан ҳам узвий боғлиқдир. Тил мулоқот воситаси ҳисобланади. Шу жиҳатларини оладиган бўлсак тил маънавий маданиятнинг асосидаги ҳодиса эканлиги кузатилади. Тил маданий мазмун касб этувчи, ахборотларни йиғувчи ва ўзида сақловчи (кумулятив) вазифани бажаради [Райхштейн А.Д. Лингвистика и страноведческий аспект в преподавании иностранного языка // ИЯШ, 1982, –№6. –С.14-15]. Ўқувчилар тили ўрганилаёт-

ган мамлакатлар маданияти, санъати, тарихи, адабиёти, урф-одати, анъаналаринидан хабардор бўлиши, халқ маданияти хазинаси сифатида тилнинг ккумулятив вазифасидан воқиф бўлиш имконини беради.

Тилда миллатнинг ўзига хос хусусиятлари, қадимги авлодларининг дунёқараши, жамиятга ва ўзларига бўлган муносабати ўз аксини топади. Тилда мақоллар, фразеологик бирликлар неча асрлардан бери сақланиб келинади. Коллеж ўқувчиларига немис тилида сўзлашишни ўргатилар экан, уларнинг тил сирларидан воқиф бўлиши она тили қобиғидан чиқишлари, маънавий маданиятларини бойитишлари учун хизмат қилади

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, лингвомамлактшунослик тилларни қийслаш имконини беради ва унинг қуйидаги хусусиятлари чет тил ўқитиш учун муҳимдир саналади: (а) ўқувчиларни тили ўрганилаётган мамлакат(лар)нинг турмуш тарзи, миллий-маданияти билан таништириш; (б) тарихий ёдгорликлари, диққатга сазовар жойлари тўғрисида маълумот бериш; (в) тили ўрганилаётган мамлакат(лар)нинг нутқ маданияти, кундалик сўзлашув нутқи билан яқиндан танишиш.

Фойдаланилган адабиётлар:

- 1. Алефиренко Н. Ф.** Поэтическая энергия слова: синергетика языка, сознания и культуры. – М.: Academia, 2002. – 391 с.
- 2. Воробьев В. В.** Лингвокультурология: теория и методы. – М.: Изд-во РУДН, 1997. – 331 с.
- 3. Красных В. В.** Этнопсихоллингвистика и лингвокультурология: курс лекций. – М.: ИТДГК «Гнозис», 2002. – 284 с.
- 4. Петров М. К.** Язык, знак, культура. – М.: Наука. Главная редакция восточной литературы, 1991. – 328 с.
- 5. Попова Т. Г.** Национально-культурная семантика языка и когнитивно-социокоммуникативные аспекты (на материале английского, немецкого и русского языков): монография. – М.: Изд-во МГОУ «Нар. учитель», 2003. – 145 с.

ХИЛВАТИЙ ИЖОДИДА АХЛОҚИЙ-ТАЪЛИМИЙ ШЕЪРЛАР ВА УЛАРНИНГ ЖАНР ХУСУСИЯТЛАРИ

Болтабоева Озодахон Юлдашалиевна
Наманган давлат университети
филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)
boltaboyevaodzodaxon@gmail.com

Аннотация: Мақолада Хилватий ҳаёти ва ижоди ҳақида маълумот берилган. Шоир шеърятининг жанрлар ранг-баранглиги мисоллар асосида таҳлил этилган. Хусусан, шоир ижодидаги анъана ва ўзига хослик, мавзу ва гоյлар олами ёритилган. Хилватий ижодининг Наманган адабий муҳитида тутган ўрни баҳоланган. Шоир газалларида ёшларни илм-маърифатга, ҳаётни, Ватанни севишга чорлаб, сабр-қаноат ва одоб инсон зийнати экани алоҳида таъкидланади.

Калит сўзлар: жанр, вазн, анъана, ўзига хослик, мавзу, талқин, тасвир, маҳорат, мазмун ва шакл.

МОРАЛЬНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬСКИЕ СТИХИ И ИХ ЖАНРОВЫЕ ОСОБЕННОСТИ В ТВОРЧЕСТВЕ ХИЛВАТИ

Болтабоева Озодахон Юлдашалиевна
Наманганский государственный университет
доктор философии по филологическим наукам (PhD)
boltaboyevaozodaxon@gmail.com

Аннотация: В данной статье даны сведения о жизни и творчестве Хилватий. Всесторонне проанализированы жанровые особенности в стихотворных произведениях поэта. Рассмотрено место творчества Хилватий в литературной среде Намангана. В лирических стихотворениях разъясняется как обучать молодых любить науку, образование, жизнь, Родину, кроме этого подчеркивается, что терпение и воспитание – украшение человека.

Ключевые слова: жанр, метрика, традиция, специфичность, тема, толкование, изображение, мастерство, форма и содержание.

MORAL AND EDUCATIONAL POEMS AND THEIR GENRE FEATURES IN KHILVATI'S WORK

Boltaboyeva Ozodakhan Yuldashaliyevna
Namangan State University
Doctor of Philosophy in Philological Sciences (PhD)
boltaboyevaozodaxon@gmail.com

Resume: This article exposes the information about genre features of works of Xilvatiy, who had great place in uzbek classic literature. For particular lyrics it is illustrated to teach to love science and education life native land. Also it is confirmed that patience and good breeding are person's ornamentation.

Key words: genre, measure, tradition, specify, theme, depiction, skill, form and meaning.

XX аср бошлари Наманган адабий ҳаракатчилиги намояндаси Мулла Йўлдош Тўрабой ўғли Хилватий халқ онгини миллатпарварлик руҳида шаклланиши ва ривожланиши, маориф ва маданиятни юксалиши учун сермахсул ижод қилди. Ахлоқий-таълимий характердаги шеърлари орқали ёшларимизни она-Ватанга садоқатли, илм-маърифатли ва ижтимоий ҳаётда фаол бўлишга чақирди. Унинг лирик меросини мавзу жиҳатдан қуйидагича тасниф этиш мумкин: 1) ишқий; 2) ахлоқий-таълимий; 3) ижтимоий-сиёсий; 4) ҳажвий.

Хилватийнинг ахлоқий-таълимий характердаги шеърлари унга замондош шоирларнинг шу мазмундаги ижод намуналарига нисбатан салмоқли ўрин эгаллайди. Шоирнинг “Чиқиб” радибли саргузашт шеъри биографик характерда ёзилган бўлиб, ахлоқий-таълимий мазмунга эгаллиги билан алоҳида ажралиб туради. Дастлабки таълимни қишлоқдаги Мулла Азим қозидан олган шоир Намангандаги “Азизхўжа эшон” мадрасасида 15 йил Баҳодирхон эшон, Мулло Муҳаммад Зокир Маҳдуми Шоший, ҳазрати Иноятхон домла Лангарий, Мулла Охундшоҳ, Мулла Эшонжон домла, Абдуллоҳхон эшон каби мударрислар қўлида илм ўрганади. Бу каби биографик маълумотлар шоир диний имларни қай даражада ўргана олгани ҳақидаги тасаввуримизни бойитади. Ушбу саргузашт шеър насрий усулдаги хотиралар ва 150 бандли мухаммаснинг аралаш ҳолда берилиши билан халқ дostonларига хос баён усулини эслатади. Хилватий таржимаи ҳолини ёритишда муҳим манба саналган бу асарда унинг устозлари, дўстлари ҳақидаги маълумотлар ҳам учрайди [9, 384-410]. Хилватий мадрасада дастлаб, Баҳодирхон эшондан, у вафот этгач, Мулло Муҳаммад Зокир Маҳдумдан илм ўрганади. У Хилватийга ўзидаги бор илмни ўргатгач, ўқишни давом эттиришни маслаҳат беради ва уни ҳазрат Иноятхон Лангарий қўлига топширади. Шогирдликка қабул қилиш асносида бу улуғ мударрис уни бир неча саволлар билан синаб кўради. Бу жараёни шоир шундай таърифлайди:

*Ғарқ ўлуб хижлат терига ҳаддин ошди ҳайратим,
Доми ҳайратга гирифтор ўлди мурғи фикратим,
Жомийга қилган мухаммас бор эди бир санъатим,
Матлаъин қилдим ҳаё бирла нисори суҳбатим,
Шармдин андоғки бўлди кетгудек жонлар чиқиб [9,389].*

Бу байтлар мазмунидан билиш мумкинки, Хилватий мадрасада таҳсил олиб юрган чоғларида ўзбек ва форс-тожик мумтоз адабиёти намояндалари ижодидан баҳраманд бўлган ва уларга эргашиб назиралар, тахмислар ёзган. Хилватий Лангарий домла билан учрашувдаги суҳбатда Жомий ғазалига ёзган бир мухаммаси матлаъсини ўқиб бериб, ўз истеъдодини намойиш этади. Ўз навбатида, бу улуғ мударрис мадрасада ўтказиладиган шеър баҳсларида Хилватийнинг санъаткорлик маҳоратига кўп бор мақтов айтган. Шоирнинг яширин истеъдоди намоеён бўлгач, унга “Хилватий” тахаллусида ижод қилишни ҳам шу муҳтарам устоз тавсия қилган эди:

*Бошладим “Шамсия”дин дарсу чиқиб бўлдим равон,
Сўнгра изҳор айламишлар хизматига ҳозирон:
“Хилватий” дерлар муни табъидадур махзан ниҳон,
Ошкор айлар дури пинҳонини баъзи замон,
Кўринур гоҳи варақларда ёзилгонлар чиқиб [9,389].*

Шоир бу воқеага қадар “Жийдакафагий”, “Намангоний” тахаллусларида ижод қилганини Тошкентдаги дўстларига ёзган форсча мактубидаги қайдлар ҳам тасдиқлайди [8, 209].

“Хилват” сўзининг маъносини яхши англаган шоирга бу таклиф маъқул келиб, шу тахаллусни қўллай бошлайди. Шоир узлатга чекиниб ижод қилмаган, фақат у камтарлиги сабаб истеъдодини, ўзидаги шоирлик маҳоратини кўз-кўз қилишдан сақланган.

“Хилват” сўзи “ёлғизлик”, “танҳо бўлмоқ”, “маълум фурсат одамлардан узоқлашиш” каби маъно англатади. Хилватга чекинган дарвеш (моддий борлиқдан, нафси шум орзуларидан қўл силтаб, дунё неъматларини тарк қилиб, Ҳақиқат йўлига кирган киши. Дарвеш – умрини ишқ ва риёзатга бағишлаган тариқат Йўлчиси, чин ошиқ) қирқ кун мобайнида оз овқатланиб, оз ухлаб, давомли ибодат орқали чилла тутиши керак бўлган. Бу – нафсни енгиб, кўнгилни поклаш “тажриба” сидир [8, 209^б]. Дарвеш атамасини изоҳлаган И.Ҳаққулов ўз тадқиқотида унга қуйидагича таъриф беради: “Дарвешлик – кўнгил йўлчилиги. Дарвешлар шу йўлдан оғишмай юрувчи Ҳақ элчилари. Ўтмиш учун “ўлиб”, келажак учун доимо қайта “туғилиш”га қодир кишилардир. Улар дунёнинг ботиний моҳиятини мукамал билиш, Ҳақ ва ҳақиқатни ички томондан теран идрок эта олишлари билан ибрат кўрсатганлар” [5, 213]. Бу заҳмат тасаввуфнинг Хилватия тариқатига хос, аммо Хилватий Нақшбандиянинг “Хилват дар анжуман” тамойилига амал этган, яъни зоҳиран халқ билан, ботинан Ҳақ билан бирга бўлган:

*Агарчи бир-ики кун зоҳиран Сандин жудо бўлдим,
Ва лекин ботинан ҳаргиз дилим Сандин жудо бўлмас [9, 127].*

Хилватий лирикасида жамиятдаги салбий ҳолатлар, айрим кишилар хатти-ҳаракати ҳам ҳажв остига олинган. Масалан, шоирнинг “Бу кеча”, “Кенгошамиз”, “Нўноқ шоир ҳақида”, “Дар сифати кафшим”, “Хотун”, “Қозилар”, “Хасис”, “Қашшоқ”, “Такабурлар ҳақида” каби ҳажвий шеърлари инсонларни сергакликка чорлайди, ҳаётда худди шундай қулгили вазиятга тушиб қолмасликка чақиради. Хилватийнинг “Нўноқ шоир ҳақида” деб номланган ҳажвий ғазалида шеър ёзишни билмаган шоир танқид қилинади. Шоир шеърда маъно ва шакл мутаносиб бўлиши, унинг бузилиши шеърни кар ва соқов этиб, ҳиссиз ва таъсирсиз этиши мумкинлигини айтади:

*Айлади изҳори жаҳлу нуқсу хумқу аблаҳи,
Бемаза абёти бирла бир неча дуну дагал.
Шеър бир озода дилбар эди кўн, аблаҳ ани,
Айлади кўзу қулогин кўру кар, бошини кал [9, 457].*

Хилватий ўн етти байтли “Қозилар” ҳажвий ғазалида қозилик сайловида бор ҳунарини ишга солаётган, нафс йўлида ҳаётини издан чиқариб бораётган қозиларни танқид қилади:

*Келди сайлов, бўлдилар зору паришон қозилар,
Ушбу гамдин чок қилдилар гирибон қозилар.*

*Қолдилар бечоралар равнақларидин айрилиб,
Эрдилар соҳиб тароват чун гулистон қозилар [9, 461].*

Марказий Осиё Россия томонидан босиб олингандан кейин ҳам қозилик суди сақланиб қолди. Ушбу жараёнга адабиётларда: “Бу билан мустамлакачилар ўзларини ерли халққа нисбатан одил, уларнинг “пушти паноҳи” қилиб кўрсатмоқчи бўлдилар” [11, 171], – дея муносабат билдирилган. Суд ишлари шарият қоидалари асосида олиб борилса-да, аммо давлат аҳамиятига молик ишларни қозилик судида кўриш ман этилган эди.

Хилватий ижодига оид нашрий манбалар, хусусан, шоирнинг “Қасидаи илм”, “Чароғи мактаб”, “Сайрул жибол” ва “Мавлуди шариф” асарлари XX аср бошларида Тошкентда чоп этилган [4, 27].

Унинг 1903 йилда ёзган форсча “Қасидаи илм” асари “Сайрул жибол”нинг тошбосма нусхаси билан бирга 1910 йил нашрдан чиққан. Илм ва олимлик фазилатига бағишланган 96 байтли бу қасиданинг кириш қисмида шоир форс тилида: “Ин қасида дар баёни мадҳи илм ва дониш ва хасоил ва маноқибни уламо...”, яъни “Бу асар илму дониш мадҳида ва олимларнинг хислат ва маноқиблари ҳақида”, – дея таъкидлайди [6, 54]. “Қасидаи илм”нинг кўлёзма нусхаси Хилватий девонида ҳам мавжуд [8, 167^a-168^b].

Асарни форс тилидан ўзбек тилига Сайфиддин Сайфуллоҳ насрий усудда таржима қилган [10, 65-78]. Бу манба ўзбек ва форс тилида сермаҳсул ижод қилган шоир Хилватийнинг зуллисонанлик анъанаси давомчиларидан бири бўлганини англатади.

Шоирнинг “Қасидаи илм” асарида, асосан, илм ва олимлик фазилати улуғланган:

Зиҳи, шамсуз-зуҳо, бадруд-дужо илм,

Чароғи базмгоҳи ду саро илм.

(Қандай яхши! Илм – чошгтоҳ қуёши ва тўлин ойдир, икки олам базмгоҳининг чироғидир).

Ба иззи олимон шоҳид ҳамин баст,

Ки мондаст аз Муҳаммад Мустафо илм.

(Олимларнинг азизлигига шу далил етарлики, илм Муҳаммад Мустафо (с.а.в)дан мерос қолгандир) [10, 65].

Ушбу қасида ғазал каби а-а, б-а, в-а тарзида қофияланган, аммо у ҳажман катталиги билан ғазалдан фарқ қилади. Шу нуқтаи назардан бундай жанрдаги асарларда бирор тарихий шахс мадҳи ёки ижтимоий мавзулар қаламга олинади. Шоирнинг “Қасидаи илм” асари аруз вазнининг ҳазажи мусаддаси мақсур кўринишида, яъни мафойилун, мафойилун, мафойил (V--- // V--- // V--) шаклида ёзилган.

Хилватийнинг ушбу қасидасида илм-маърифатнинг инсон ҳаётида тутган ўрни изоҳланган. Ҳар байтида илм ва ахлоқий гўзалликнинг ўзига хос фазилати баён этилган бундай қасида жанрида ёзилган асар ўзбек адабиётшунослигида учрамаслигини таъкидлаш жоиз.

Адабиётшуносликда саёҳатга чиққан дўсту биродарларнинг тақдири, умрларининг замоний ва маконий қаторлари ижтимоий масофада конкретлашиб ва узоқлашиб, ўзига хос равишда уйғунлашиши ҳақида маълумотлар учрайди [2, 392]. Ана шу ҳолат Хилватийнинг “Сайрул жибол” асарида ҳам юз беради. Яъни асарда номи зикр қилинган ҳамсафарлар тоғ сайридан қайтиб келиб, сайид Бурҳонхўжа билан мулоқот қилишади ва шоир уларга ўзи ёзган “Сайрул жибол” асарини ўқиб беради.

“Сайрул жибол”нинг тошбосма нусхасида Нодимга бағишланган 19 бандли “тўрам” радифли қасида-муҳаммас (61-64-бетлар), баҳор айёми ва унинг фазилатлари ҳақида 53 байтли “сабз шуд” радифли “баҳория” қасидаси (65-69-бетлар), Тожиҳўжа эшон илтимоси билан ёзилган 68 байтли қасида (69-74-бетлар), сўнгра шоирнинг дўсти ҳожи Жунайдуллахоннинг кўп йиллар Мадина шаҳрида яшаб, она-юрти Наманган шаҳрига қайтиши муносабати билан ёзилган 15 байтли қасида (75-76-бетлар), Миён Муҳаммад Юнусхоннинг биродари Миён Қудратуллоҳон ва Мавлавийхон афандилар хижрий 1327 (милодий 1909) йил Қўқондан келганларида уларга атаб ёзилган 9 байтли қасида (77-78-бетлар)лар илова қилинган. Бу қасидаларнинг барчаси форс тилида ёзилган. Сўнгра Хилватийнинг 34 байтли ўзбек тилидаги “ҳаёт” радифли ғазали берилган (78-80-бетлар). Китоб форс тилидаги насрий хотима билан якунланади (80-84-бетлар).

Шоир “Сайрул жибол” асарида “Почча ота”, яъни кароматгўй Нуруллоҳ зиёратгоҳининг табиат манзаралари ва сайрда ҳамроҳ бўлган дўсту биродарларининг ўзига хос шаклу шамойиллари ҳақида маълумот беради. Асар 1910 йилда маснавий усули билан арузнинг рамали мусаддаси мақсур (фоилотун, фоилотун, фоилон, айрим байтлари эса фоилотун, фоилотун, фоилун, яъни рамали мусаддаси маҳзуф –V– – // – V – – // – V –) вазнида ёзилган. Шоирнинг мақсади саёҳат таассуротларини ўзидан кейинги авлодга етказиш ва ҳамсафарлар номини тарихга муҳрлаш эди:

*Ибтидо то интиҳо ушбу сафар,
Пардаи назм ичра бўлса жилвагар.*

*Шаҳр элига армугон бўлгой эди,
Барг сабзи жовидон бўлгой эди.*

*Сиз била биздин бўлурди ёдгор,
Қолгай эрди бу жаҳонда пойдор [10, 43].*

Асарда шоир сафарга чиққан ёру дўстларнинг табиати бир-бирига муносиб бўлса, саёҳат давомида қийинчилик бўлмаслигини таъкидлайди:

*Кимгаким бўлса тавозу ёри гор,
Ҳамчу ёри гор тобгай эътибор.*

*Барча ому хосга манзур ўла,
Яхшиликда халқ аро машҳур ўла [10,16].*

Байтдаги “ёри гор” жумласи орқали гордаги икки бир-бирига яқин киши, яъни пайғамбаримиз Муҳаммад(с.а.в) ҳамда уларнинг содиқ дўстлари Абу Бакир (р.а.)га ишора қилинмоқда. Чунки уларнинг садоқат, вафо бобида тенгсиз эканликлари барчага маълум.

Шоир ижоди ёшларни илм-маърифатли бўлишга чорлайди ҳамда ҳаётни, Ватанни севиш, сабр-қаноат ва одоб инсон зийнати экани алоҳида таъкидланади.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Аҳмад Яссавий ҳикматлари. – Тошкент: Адабиёт ва санъат, 1991. – Б. 251.
2. Бахтин. Вопросы литературы и эстетики. – Москва: Художественная литература, 1975. – С. 392.
3. Болтабоева О.Ю. XX аср бошларида Наманганда адабий ҳаракатчилик: номояндалари, анъаналари, янгилиниши: филология фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) диссертацияси. – Тошкент, 2019. – Б. 42.
4. Мулло Йўлдош Хилватий Кафавий ан-Намангоний. Чароғи мактаб. – Тошкент: О.А.Порцев, 1907. – 27 б.
5. Ҳаққулов И.Ч. Ўзбек тасаввуф шеърятининг шаклланиши ва тараққиёти: Филол. фан. д-ри ... дисс. – Тошкент, 1995. – Б. 213.
6. Хилватий. Сайрул жибол. – Тошкент: Ғулом Ҳасан Орифхонов, 1910. – 84 б.
7. Хилватий. Мавлуди шариф. – Тошкент: Ғулом Ҳасан Орифхонов, 1913. – 73 б.
8. Хилватий. Девон I, 167^а-168^б.
9. Хилватий. Девон. – Тошкент: Фан, 2001.

10. Хилватий. Сайрул жибол. – Тошкент: Фан, 2009. – Б. 65-78.

11. Қосимов Б., Юсупов Ш., Долимов У., Ризаев Ш., Аҳмедов С. Миллий уйғониш даври ўзбек адабиёти. – Тошкент: Маънавият, 2004. – Б. 171.

ТИЛШУНОСЛИҚДА ГАПНИНГ ПРАГМАТИК МАЗМУНИ ВА УНИНГ КОНТЕКСТДА ЎЗГАРИШИ

УДК: 811.1:378(082)

Холматова Вазира Нарзуллаевна,
Қарши Муҳандислик Иқтисодиёт Институти
Хорижий тиллар кафедраси доценти в.б., (PhD)
E-mail: vazira8707@gmail.com

СамДЧТИ профессори ф.ф.д. Насруллаева Н.З. тақризи асосида

Аннотация: Нутқий тузилмаларнинг прагматик мазмуни мураккаб кўринишга эга бўлиб, кўп босқичли лисоний фаолият муҳитида шаклланади. Мазкур мазмун мулоқот матнида сўзловчининг коммуникатив мақсади билан боғлиқ ҳолда намоён бўлади. Контекст ва коммуникатив вазият билан шартланадиган мазмун турли маънолар (семалар) тўпламидан ташкил топади ва булардан тасдиқ, савол, ундаш кабилари бирламчи бўлса, розилик, инкор, киноя, таҳдид кабилари иккиламчи хусусиятга эга. Охирги турдаги маънолар асосий, бирламчи маънолар билан қоришган ҳолда фаоллашуви билан бир қаторда, мазмун ифодасида етакчи ўринга чиқишлари ҳам кузатилади.

Калит сўзлар: гап тузилиши, прагматик мазмун, нутқий тузилмалар, нутқий мулоқот, модал сўз, коммуникатив мақсад, пропозиция, сўзловчи, тингловчи.

ПРАГМАТИЧЕСКОЕ СОДЕРЖАНИЕ РЕЧИ В ЛИНГВИСТИКЕ И ЕЕ ИЗМЕНЕНИЕ КОНТЕКСТА

Холматова Вазира Нарзуллаевна,
Каршинский инженерно-экономический институт
И.о. доцента кафедры иностранных языков, (PhD)
E-mail: vazira8707@gmail.com

СамДЧТИ профессора ф.ф.д. Насруллаева Н.З. на основе отзывов

Аннотация: Прагматическое содержание речевых структур имеет сложный вид и формируется в многоуровневой языковой среде деятельности. Это содержание отражено в тексте сообщения в связи с коммуникативной целью говорящего. Контент, обусловленный контекстом и коммуникативной ситуацией, состоит из набора различных значений (семафоров), из которых утверждение, вопрос, побуждение и т. д. Являются первичными, а согласие, отрицание, сатира, угроза и т. д. Вторичны. В дополнение к активации последних типов значений в сочетании с первичными, первичными значениями, также наблюдается, что они берут на себя ведущую роль в выражении содержания.

Ключевые слова: структура предложения, прагматическое содержание, речевые структуры, речевое общение, модальная речь, коммуникативная цель, предложение, говорящий, слушатель.